

Melkveehouders besparen op fosforaanvoer

Fosforarm voeren interessant

Voeding | Tekst en foto's: **Durkje Hietkamp**

Fosforarm voeren blijkt prima mogelijk. Daarmee kunnen melkveehouders flink besparen op fosforaanvoer via krachtvoer. "Lagere fosforgehalten resulteren in minder kosten voor mestafvoer, meer eigen mestbenutting en dus minder kunstmestaankopen", aldus Barend Meerkerk.

Koeien hebben fosfaat nodig voor een goede werking van de pensbacteriën. Bovendien zorgt het voor een goed eiwitgehalte in de melk. Maar het kan minder, ervaren de deelnemers van het praktijknetwerk 'Verminderen fosfor in krachtvoer melkvee'. "Het fosfor in krachtvoer kan gemiddeld zeker met 20 tot 30 procent worden gereduceerd", zegt netwerkbegeleider Barend Meerkerk.

Fosfaatarm

Dat fosforarm loont, bewijst melkveehouder Kees van Wijk uit Waardenburg. Hij gebruikt krachtvoer met 3,1 gram fosfor per kg ds. Op het bedrijf wordt circa 25.000 kg melk per hectare geproduceerd. De zware kleigrond heeft een afslibbaarheid van 85 procent. Daarom kiest Van Wijk bewust voor krachtvoer met een laag fosforgehalte. "Ik voer al twaalf jaar fosforarm. Maar er zijn bedrijven die zonder dat ze zich hiervan bewust zijn, krachtvoer krijgen aangeleverd met meer dan vijf gram fosfor."

Wetgeving

Het praktijknetwerk onderzocht de mogelijkheden van fosforverlaging in krachtvoer. "Vooruitlopend op de wetgeving waarin de fosfaatgebruiksnormen worden aangescherpt, willen we meer inzicht krijgen in de mogelijkheden om de excretie op melkveebedrijven te verminderen", zegt Meerkerk. Gemiddeld bevatte het gebruikte krachtvoer

bij de twaalf netwerkdeelnemers in 2009 4,8 gram fosfor per kilo. "Een gemiddeld rantsoen bestaat uit een derde deel krachtvoer", zegt van Wijk. "Uit alleen brok valt dus al veel winst te halen." Hij houdt niet alleen met de aankoop van krachtvoer rekening met een laag gehalte aan stikstof en fosfor, maar ook bij de aankoop van bijproducten.

BEX

De netwerkdeelnemers hebben, om te profiteren van de vermindering van fosfor in het krachtvoer, de bedrijfsspecifieke excretie (BEX) laten uitrekenen. "Opvallend is dat alle bedrijven hieruit voordeel halen", zegt Meerkerk. "Op elf van de twaalf bedrijven blijkt de BEX voor wat betreft fosfor gunstiger uit te komen dan de forfaitaire regeling. Voor stikstof was er voor alle deelnemende bedrijven voordeel."

Van Wijk haalde met BEX 2000 kg fosforvoordeel en bijna 3000 kg voordeel voor stikstof ten opzichte van de forfaitaire norm, wat zijn plaatsingsruimte voor mest aanzienlijk vergroot. Gemiddeld was het stikstofvoordeel bij de netwerkdeelnemers 1522 kilo, voor fosfaat was dat 821 kilo, laat Meerkerk weten. "De lagere fosforgehalten resulteren in een gunstigere BEX en dus minder mestafvoer. Dat betekent minder kosten voor afvoer, meer eigen mestbenutting en dus minder kunstmestaankopen", zegt hij. Meerkerk onderstreept het belang

van de BEX. "Bij gebruikmaking van BEX is voor de netwerkleden tot 2015 stikstof eerder limiterend dan fosfaat in de gebruiksnormenberekening. Zonder BEX is fosfaat vanaf 2012 tot 2013 eerder limiterend dan stikstof."

Oplossing

De acht voerleveranciers die bij het netwerk waren betrokken, wisten het fosforgehalte in het basisrantsoen te reduceren naar tussen de 3,4 en 3,8 gram fosfor per kilo krachtvoer. "Veel voerleveranciers adviseren een ander soort krachtvoer of gebruiken andere grondstoffen waardoor het fosforgehalte daalt", vertelt Meerkerk. "Een andere oplossing is bijvoorbeeld het toevoegen van lupinen aan het rantsoen in plaats van raapzaadschroot." Gemiddeld kostte verlaging van een gram fosfor per kilogram, 0,40 euro per 100 kilogram mengvoer (op basis van de kostprijs in 2010).

Fosfortekort

Bij te weinig fosfor in het rantsoen vermindert de algehele weerstand en lopen eiwitgehalte en vruchtbaarheid terug. "Een fosfortekort kan resulteren in een plotseling forse productiedaling", zegt Meerkerk. "Blijf dus altijd goed kijken naar het vee en weet wat je voert", waarschuwt hij. Volgens diverse bronnen is 3,3 gram P/kg in het totale rantsoen veilig en ligt de ondergrens op 2,8 P/kg. Uit ervaringen van de netwerkdeelnemers blijkt dat er voldoende mogelijkheden zijn om in melkveerantsoenen flink te besparen op fosforaanvoer via krachtvoer. "Leg een verzoek voor het leveren van brok met minder fosfor neer bij de voerleverancier", adviseert Van Wijk. "Het produceren van brok met minder fosfor is prima mogelijk." Meerkerk wil melkveehouders bewust maken dat fosforarm voeren, ondanks de meerprijs, loont. "Dit zal ervoor zorgen dat kringlopen beter worden gesloten en er duurzamer wordt gewerkt." ♦